

Verantwoorde Energieopwekking B3 B4

p/a

Tel.

E-mail : windturbinesB3B4@gmail.com

Gedeputeerde Staten Provincie Utrecht
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Datum : 31 maart 2023
Kenmerk : B3B4B2023.01
Betreft : Zienswijze Plan-MER-Procedure Windenergie Utrecht

Geachte Heer, Mevrouw,

Verantwoorde Energieopwekking B3 B4 behartigt de belangen van een groep inwoners van de Gemeente Lopik. Het gebied waarin zij woonachtig zijn wordt geografisch begrensd aan de west- en noordzijde door de N210, aan de zuidzijde door de rivier De Lek en aan de oostzijde door de gemeentegrens met IJsselstein. Dit gebied is bekend onder B3 en B4 in het Toets- en Afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit van de Gemeente Lopik zoals gepubliceerd voorjaar 2021. Namens genoemde inwoners dient de Stuurgroep hierbij een zienswijze in m.b.t. de Plan-MER-Procedure Windenergie Utrecht, gepubliceerd op 23 februari 2023. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is ons gebied bekend als onderzoeksgebied 35.

Historie

In 2021 is door de Gemeenteraad van Lopik een democratisch proces doorlopen om te komen tot een unaniem besluit inzake het Toets- en Afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit, resulterend in het RES 1.0 bod van de Gemeente Lopik.

Binnen de gevolgde procedure zijn door onze stuurgroep een tweetal zienswijzen ingebracht, die als appendix 1 en appendix 2 bijgevoegd zijn.

Mede op grond van de door ons ingebrachte stukken heeft de Raad een unaniem besluit genomen op 22 juni 2021, bijgesloten als appendix 3. Wij stellen ons positief op ten opzichte van het genomen raadsbesluit.

In onze zienswijze d.d. 10 juni 2021 (appendix 2) hebben wij duidelijk onze bezwaren geuit tegen het plaatsen van windturbines in de gebieden B3 en B4. Deze bezwaren zijn ook nu nog volledig van kracht. Kortgezegd, wij zien geen noodzaak nu en in de toekomst om in onze omgeving windturbines te plaatsen, hetgeen ook ingaat tegen het democratisch vastgesteld raadsbesluit d.d. 22 juni 2021.

Plan-MER-Procedure

Met de Plan-MER-Procedure wordt kennelijk beoogd om onderzoek te doen naar locaties voor het plaatsen van extra windturbines in de provincie Utrecht.

Wij zijn van mening dat de thans voorgestelde Plan-MER-Procedure onnodig is en onvolledige en onjuiste uitgangspunten hanteert. Wij baseren onze mening o.a. op de hiernavolgende onderwerpen.

- Geen noodzaak

Voor het aanwijzen van extra locaties in de Gemeente Lopik is geen noodzaak. Allereerst voldoet Lopik met het uitgebrachte RES-aanbod aan de eerder door de provincie Utrecht gestelde doelen en daarnaast is de landelijke opgave voor opwekking van energie door zon en wind inmiddels ruimschoots behaald.

Door diverse instanties waaronder Urgenda, alsmede in voortgangsrapportages van de overheid, wordt aangegeven dat extra windturbines op land in Nederland inmiddels niet meer nodig zijn [Ref. Urgenda : ‘Tussen Kolen & Parijs’ d.d. 24 juni 2021].

- Geen draagvlak

Onder de inwoners van ons gebied is de ruime meerderheid tegen de komst van meer windturbines dan het RES-aanbod. Ook de gemeenteraad heeft zich wat dit betreft unaniem uitgesproken.

- Groene Hart

De Gemeente Lopik behoort tot het Groene Hart. In dit gebied ligt prioriteit op natuurontwikkeling, bescherming van weidevogels, het creëren van waterberging, het voorkomen van bodemdaling, het stimuleren van biodiversiteit en bevorderen van recreatiemogelijkheden. Het gebied kenmerkt zich door een in toenemende mate schaars wordend open landschap. Dit landschap heeft cultuurhistorische waarde en staat door allerlei ruimtelijke ontwikkelingen onder druk. De impact van grootschalige windturbines is zeer groot en doet een enorme afbreuk aan het karakter van dit unieke landschap.

Plaatsing van windturbines in het Groene Hart is in strijd met de ruimtelijke visie van het Park-advies [Ref. Regionale Energiestrategieën en het Groene Hart, november 2020].

- Gezondheid

In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau wordt onvoldoende rekenschap gegeven van de algehele zorg omtrent gezondheidsaspecten. Op meerdere plaatsen wordt simpelweg gesteld dat er onvoldoende bewijs is voor directe gezondheidseffecten als gevolg van het wonen nabij windturbines. Dit is echter te verklaren door een gebrek aan representatief onderzoek en is ook in schril contrast tot meerdere zorgwekkende binnenlandse en internationale publicaties over dit onderwerp [Ref. Position Paper Dr.ir. J.A.P.M. de Laat, LUMC, 3 februari 2022].

Mede door de snel ontwikkelende technologie en toename van de hoogte van de masten, de grootte van de turbines en de schaal van windparken is er op dit moment onvoldoende representatief onderzoek beschikbaar. Daardoor kunnen effecten nog niet eenduidig worden bewezen. Dit betekent echter geenszins dat deze er niet zijn.

Gelet op ervaringen bij recent gerealiseerde projecten (o.a. Veendam, Deil) dat er wel degelijk ernstige gevolgen zijn omtrent slaapverstoring en gezondheid, doen wij een beroep op het voorzorgsbeginsel om omwonenden te beschermen tegen effecten die onvoldoende bekend zijn.

- Geluid

Naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State wordt gewerkt aan nieuwe landelijke normen m.b.t. geluid. De oude norm bood onzes inziens ook te weinig bescherming tegen geluidsoverlast door windturbines, onder andere doordat de grenswaarden een jaargemiddeld geluidsniveau betroffen en er geen eisen aan piekwaarden werden gesteld. Daardoor is er onvoldoende bescherming tegen geluidshinder. Bovendien is dit in de praktijk niet te handhaven doordat pas na plaatsing en in bedrijfstelling het gemiddelde niveau kan worden bepaald. Dit resulteert in de praktijk in veel lagere bescherming dan in omringende Europese landen. Indien de thans vigerende internationale normen worden toegepast is ons gebied niet geschikt voor plaatsing van windturbines.

- Zoekgebieden

De NRD beschrijft in onderdeel 3.3.2. een beoordeling binnen 500 meter, 750 meter en 1.000 meter. Er wordt gesteld dat een afstand van 1000 m indicatief is voor een jaargemiddelde geluidsniveau, L_{den} van 42 dB voor een “moderne windmolen”. De oude norm maakte onderscheid tussen een jaargemiddeld geluidsniveau, L_{den} van 47 dB en een jaargemiddeld geluidsniveau voor de nachtperiode L_{night} van 41 dB, waarbij L_{night} in de praktijk maatgevend was voor het bepalen van de minimale afstand.

De waarde voor L_{night} die wordt aangenomen bij de beoordeling van de verschillende genoemde afstanden (500, 750 en 1000 m) in de zoekgebieden in de Plan-MER-Procedure is niet vermeld en niet duidelijk. Deze waarde is echter van groot belang voor omgevingshinder. Met het oog op het risico van slaapverstoring en verontrustende signalen hieromtrent in recente projecten is het van belang hier een streng criterium voor L_{night} te hanteren. In de positionpaper van Dr.ir. J.A.P.M. de Laat wordt hiervoor 35 dB genoemd als verantwoorde waarde.

Daarnaast is het van belang een verantwoorde piekwaarde vast te stellen zodat er ook een maximaal geluidsniveau voor ieder moment in de tijd geldt en handhaving op basis van metingen mogelijk wordt.

- Referentie windturbine 241 m tiphoogte

In de Plan-MER-Procedure wordt als referentie een windturbine met tiphoogte 241 m gehanteerd. De Gemeente Lopik heeft middels het raadsbesluit de maximale tiphoogte bepaald op 160 m. Vrijwel alle vormen van hinder en negatieve effecten zijn direct te relateren aan de hoogte van de windturbines en de afstand tot woningen.

- Omgeving boven rendement

Daar waar windturbines worden ingepast dient zeer zorgvuldig met de negatieve effecten en impact op de leefomgeving te worden omgegaan. Het is de taak van de overheid om recht te doen aan verschillende belangen. Bescherming van omwonenden en minimaliseren van impact op de directe leefomgeving moet daarbij voorop staan, ook als dit leidt tot een lager rendement. De immateriële en materiële schade dient tot een absoluut minimum te worden beperkt. Dit is de enige manier om de energietransitie op een verantwoorde manier uit te voeren en echt draagvlak te creëren.

- Gelijk niveau van bescherming

Overwegende dat in planvorming veelal de randen van de criteria worden opgezocht, door “maatwerk” en “mitigerende maatregelen” constateren wij dat in recente projecten niet elk individu dezelfde minimale bescherming tegen negatieve effecten geniet. Gelet op de vele onzekerheden m.b.t. alle negatieve effecten voortvloeiend uit energieopwekking door middel van windturbines stellen wij vast dat er, met in acht name van het voorzorgsbeginsel, een eenduidig minimaal beschermingsniveau voor elke individuele omwonende moet gelden, zonder uitzondering.

- “Eigen Normen”

In de NRD, onderdeel 3.3.1. ,wordt gesteld dat bevoegd gezag ervoor kan kiezen om eigen normen te hanteren en op te nemen in het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning. Deze normen dienen te zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op een op de lokale situatie toegesneden motivering. Er dienen duidelijke eisen aan het vaststellen van dergelijke normen te worden gesteld. Deze dienen onafhankelijk, wetenschappelijk onderbouwd en geverifieerd te worden en mogen geenszins leiden tot een lager beschermingsniveau van omwonenden dan landelijke normen. “Eigen Normen” dienen op maatschappelijk verantwoorde wijze te worden bepaald en dienen indien van toepassing, specifiek en meetbaar te worden opgenomen in de PlanMER.

- Afstandsnormen

Vast staat dat er negatieve effecten zijn op de leefomgeving waarnaar onvoldoende representatief onderzoek is gedaan, zoals (laagfrequent) geluid. Overwegende dat deze negatieve effecten gerelateerd zijn aan de afstand tot woningen en de hoogte van de turbine is een minimale afstand tot woningen op basis van de turbine hoogte een praktische manier om als aanvullend criterium verder invulling te geven aan de bescherming van omwonenden in het kader van het voorzorgsbeginsel. Indien de thans vigerende internationale normen worden toegepast is ons gebied niet geschikt voor plaatsing van windturbines.

- Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Milieueffecten buiten onze provincie (in o.a. ontwikkelingslanden) kunnen niet worden genegeerd. Eisen dienen te worden gesteld aan de totale productieketen, waar schade aan het milieu dient te worden voorkomen. Uitgesloten moet worden dat in de productieketen radioactief afval in het milieu terecht komt en aantoonbaar dient te zijn dat er geen gedwongen (kinder)arbeid plaatsvindt.

Samenvattend

Voor plaatsing van windturbines in ons leef- en woongebied is geen noodzaak en ontbreekt ieder draagvlak. Daarnaast is de thans voorgestelde Plan-MER-Procedure gestoeld op onjuiste en achterhaalde criteria.

Indien er voor ons gebied in de PlanMER desondanks locaties worden aangewezen behouden wij ons reeds nu het recht voor om hiertegen gemotiveerde bezwaren in te brengen op grond van thans bekende feiten en toekomstige nieuwe inzichten.

Uiteraard zijn wij gaarne bereid om u een nadere (inhoudelijke) toelichting te geven op onze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

Namens
Stuurgroep Verantwoorde Energieopwekking B3 B4

Appendix 1 : B3B4B2021.01, Brief aan B&W Lopik, 17 mei 2021
Appendix 2 : B3B4B2021.02, Brief aan B&W en Raadscommissie Lopik, 10 juni 2021
Appendix 3 : Raadsbesluit Gemeenteraad van Lopik, 22 juni 2021

cc. Fracties Provinciale Staten Provincie Utrecht
College van B&W en Raadsfracties Gemeente Lopik